POLITISK KRONIK

UDLANDET

Oktober 1952

1. Der afholdes valg til det japanske repræsentanternes hus. Mandatfordelingen bliver:

Fremskridtspartiet	68 (1949: 70)
Liberale	240 (285)
Højresocialister	57 (30)
Venstresocialister	54 (16)
Kommunister	0 (22)

Den ægyptiske regering foretager afskedigelser af en række højtstående embedsmænd og skærper kontrollen med administrationen.

Den vesttyske forbundskansler Adenauer foreslår i et brev til udenrigsminister Schuman, at Saarområdet får selvstyre og stilles under kul- og stålunionens ministerråd ved en femårig aftale.

Chefen for den sovjetrussiske kontrolkommission i Tyskland general Chuikov har i breve til de vestlige højkommissærer forlangt, at en række „spionage- og sabotageagenturer" i Vestberlin bliver lukket.

Under uroligheder i fangelejren på Chejuøen skyder F.N. soldater 56 kinesiske krigsfanger og sårer 120 andre.

2. Den republikanske præsidentkandidat general Eisenhower erklærer, at U.S.A.s militære forpligtelser i Korea bør formindskes, og sydkoreanske tropper uddannes til at overtage deres plads.

G.A.T.T. (General Agreement on Tariffs and Trade) åbner sin syvende kongres i Genève.

Det russiske kommunistpartis tidsskrift „Bolsheviki" offentliggør en artikel af premierminister Stalin. Det forudsiges heri, at der overfor østblokstaternes fortsatte økonomiske ekspansion efterhånden vil ske en indskrumpning af de vestlige kapitalistiske landes marked. Dette vil medføre et brud mellem U.S.A. og dets større allierede, især England og Frankrig, Vesttyskland og Japan. Artiklen drøfter endvidere udviklingen af den russiske økonomi.

Det britiske arbejderpartis kongres i Morecambe afviser med 3.644.000 stemmer mod 2.288.000 en resolution, der anbefaler nedskæring af forsvarsprogrammet.

En asiatisk-oceanisk fredskonference åbnes i Peking.

3. Storbritanniens første atombombe eksploderer på Monte Belloøerne ved Australien.

Roger Makins udnævnes til Oliver Franks efterfølger som britisk ambassadør i Washington.

Det græske parlament vedtager at erstatte forholdstalsvalgmåden med flertalsvalg og at fratage soldater stemmeretten.

I Bulgarien afsiges en række domme, deriblandt fire dødsdomme over romersk-katolske gejstlige, der er anklaget for spionage.

Sovjet anmoder U.S.A. om at tilbagekalde sin ambassadør i Moskva George Kennan.

4. Den franske udenrigsminister R. Schuman dementerer rygterne om, at Frankrig skulle søge en ordning af det tyske problem ved seperate forhandlinger med Sovjetunionen.

5. Den tidligere værnemagtsgeneral nu general i folkepolitiet Vincenz Müller udnævnes til viceudenrigsminister i Østtyskland.

Sovjetunionens kommunistiske parti åbner sin 19. kongres i Moskva. Vicepremierminister Malenkov angriber i en tale U.S.A.s krigsforberedelser og analyserer fredsbestræbelserne og de store økonomiske fremskridt siden 1945.

7. Ægypten indfører licens for importen for at modvirke sterlingmangelen.

I rapporten over de fem første år under Frankrigs økonomiske genrejsningsplan erklærer dens ophavsmand Jean Monnet, at tendensen mod økonomisk dekadence er overvundet. Levestandarden er siden 1938 steget med 6 %, siden 1946 med 30 %.

Det meddeles fra Korea, at en kinesisk offensiv er blevet standset af FN-tropperne, der dog har mistet nogle støttepunkter.

Finansminister Butler erklærer i en tale, at Storbritannien for første halvdel af 1952 kan opvise et mindre betalingsoverskud, og at „tapningen af nationens livsblod" synes standset. Forsigtighed er dog stadig nødvendig.

8. I sin årsrapport til FN's generalforsamling understreger generalsekretær Trygve Lie de underudviklede landes problem og foreslår, at det beløb, der årligt anvendes til økonomisk udvikling, øges med 1 milliard dollars.

Den marokkanske sultan erklærer, at Frankrigs reformforslag af 17/9 er ensbetydende med et krav om fransk part i Marokkos suverænitet.

Under våbenstilstandsforhandlingerne i Korea afviser kommunisterne FN-forslaget af 28/9, og på krav fra FN-delegationen udsættes forhandlingerne derpå, indtil der er fremsat et kommunistisk modforslag til ordning af krigsfangeudvekslingen.

Hessens socialdemokratiske ministerpræsident Zinn erklærer, at der indenfor den vesttyske højreorienterede Bund Deutscher Jugend med amerikansk pengehjælp er blevet oprettet en partisangruppe, som under en russisk besættelse skulle udføre sabotagevirksomhed og likvidere en række ledende socialdemokrater.

Den franske premierminister Pinay tilbagesender U.S.A.s note af 6/10 (der efter forlydende indeholdt meddelelse om nedskæring af den amerikanske hjælp for 1953 og en kritik af hjælpens hidtidige anvendelse).

9. Englands konservative parti åbner sin kongres i Scarborough. Der vedtages tillidserklæringer til regeringens udenrigspolitik og økonomiske politik.

10. En konference af øst- og vesteuropæiske delegerede i Berlin protesterer mod Paris- og Bonnaftalerne og går ind for firemagtsforhandlinger. Den østtyske præsident Pieck kalder tyske og franske patrioter til fælles kamp mod genoplivelse af militarismen i Vesttyskland.

Den græske regering Plastiras-Venizelos går af og erstattes af et forretningsministerium under Kioussopoulos. Parlamentet opløses, og der udskrives valg til 16/11.

11. Hussein Fatemi udnævnes til den afgåede Hussein Navabs efterfølger som persisk udenrigsminister.

12. I en tale understreger premierminister Pinay Frankrigs tillid til U.S.A.s gode hensigter, men protesterer mod den åbne debat om det nordafrikanske spørgsmål, der alene angår Frankrig.

Kommunevalg i Belgien viser stærk fremgang for socialisterne, tilbagegang for kommunisterne og det kristeligt-sociale regeringsparti.

13. Det meddeles fra Korea, at de sydkoreanske styrker efter otte dages blodige kampe har hævdet besiddelsen af den „hvide hests høj" nord for Seoul.

Det russiske kommunistparti vedtager på kongressen i Moskva at ophæve Orgbureauet og Politbureauet og lade deres funktioner overtage af det nyoprettede præsidium for centralkomitéen. På baggrund af Stalins artikel i Bolsheviki (se 2/10) nedsættes også en komité til at ændre partiets program.

14. Det russiske kommunistpartis kongres

afsluttes, efter at Stalin i en tale har understreget de kommunistiske partiers internationale solidaritet og pligten til at rejse kampen for de demokratiske friheder i den kapitalistiske verden. Der er valgt en ny centralkomité på 125 medlemmer og 110 stedfortrædere (mod tidligere 71 og 68).

FN's generalforsamling åbner sin syvende samling i New York og vælger den canadiske udenrigsminister Lester Pearson til formand.

Storbritannien afviser i en note de persiske modforslag af 24/9 og 7/10 til løsning af oljestriden som „urimelige og uacceptable".

Det ægyptiske regentskabsråd ophæves, og prins Abdel Moneim udnævnes til foreløbig regent, mens parlamentets beslutning afventes.

15. Det britiske udenrigsministerium afviser i en erklæring de beskyldninger for imperialisme, der indeholdtes i den persiske note af 24/9.

Efter et ministermøde vedtages det at nedsætte en række komitéer til at koordinere Beneluxlandenes økonomiske politik.

I Ægypten gives der amnesti for alle politiske forbrydelser (undtagen mord, brandstiftelse og forrædderi), der er begået i perioden 26/8 1936–23/7 1952).

16. På FN's generalforsamling beklager den svenske udenrigsminister Undén U.S.S.R.s holdning i Østersøen.

U.S.A.s udenrigsminister Acheson erklærer, at FN må udbygge sin stilling i Korea ved øget støtte fra medlemsstaterne.

Premierminister Mossadeq meddeler, at Persien vil afbryde de diplomatiske forbindelser med Storbritannien.

17. Det meddeles, at det russiske kommunistpartis centralkomité har valgt et præsidium med følgende medlemmer: Stalin, Andrianov, Aristov, Beria, Bulganin, Voroshilov, Ignatiev, Kaganovich, Korotchenko, Kutznetsov, O. Kuusinen, Malenkov, Malyshev, Melnikov, Mikoyan, Mikhailov, Molotov, Pervukhin, Ponomarenko, Saburov, Suslov, Krushchev, Chesnokov, Shvernik og Shkiryatov.

Walter Freitag vælges til formand for det vesttyske fagforeningsforbund i stedet for Chr. Fette.

Den socialistiske Internationale åbner sin konference i Milano.

FN's generalforsamling vedtager med 45 stemmer (bl. a. U.S.A.) mod 6 (bl. a. Storbritannien og Frankrig) at behandle Sydafrikas racepolitik. – Den polske delegation fremlægger et forslag om våbenhvile i Korea (efter udveksling af alle krigsfanger), forening af landet og international nedrustning.

U.S.A. protesterer i en note til Sovjetunionen over nedskydning 7/10 af en amerikansk bombemaskine nord for Japan.

18. Det konservative vesttyske regeringsparti, Tyske Parti, vedtager at støtte Paris- og Bonnaftalerne.

Frankrigs socialradikale parti understreger på sin kongres nødvendigheden af en vesteuropæisk føderation og godkender – på trods af formanden Herriots skarpe advarsler – den planlagte europæiske hær.

Under en offensiv i Tonkin erobrer Viet-minh-styrkerne det franske støttepunkt Ngia-Lo.

Efter et femdages besøg i London erklærer den tyrkiske premierminister Menderes, at det er blevet besluttet straks at oprette en mellemøstlig forsvarspagt, selvom nogle stater skulle nægte at deltage.

19. I Grækenland beslutter en stor liberal gruppe under Tsouderos at støtte marskal Papagos græske samlingsparti ved valget 16/11.

20. Myndighederne i Kenya erklærer undtagelsestilstand i hele kolonien og arresterer ca. 100 personer, deriblandt formanden for Kenyas afrikanske union, Jomo Kenyatta.

21. FN's generalforsamling afviser et sovjetisk forslag om at give nordkoreanske repræsentanter lejlighed til at fremlægge deres anklager mod FN for bakteriekrigsførelse i Korea.

Den europæiske økonomiske samarbejdsorganisation (O.E.E.C.)s ministerråd afslutter et to-dagesmøde.

Det meddeles, at der vil blive nedsat en forbindelseskomité mellem Det europæiske kul- og stålfællesskab og Storbritannien.

I Ægypten indføres censur for visse aviser og på telegraf- og telefonmeddelelser.

22. Den persiske regering afbryder de diplomatiske forbindelser med Storbritannien, der beskyldes for ved intriger og indblanding at have truet Persiens orden og sikkerhed.

Den vesttyske forbundsdag vedtager et socialdemokratisk resolutionsforslag, der protesterer mod de udemokratiske forhold i Saar.

Den østrigske regering træder tilbage, da regeringspartierne, socialdemokratiet og folkepartiet, ikke har kunnet enes om budgettet.

Den britiske udenrigsminister Eden erklærer i Underhuset, at regeringen med visse tilføjelser kan godkende det ægyptiske forslag til ordning af Sudans fremtid.

23. Jugoslavien foretager en række drastiske nedskæringer af budgetudgifterne og importen, fastlåser lønningerne og fordobler huslejen p. gr. af tørkens virkninger.

Den persiske shah underskriver andetkammerets (Majlis') beslutning om at nedskære senatets valgperiode fra 6 til 2 år. Senatorerne protesterer forgæves.

Den vesttyske forfatningsdomstol i Karlsruhe erklærer det neo-nazistiske socialistiske Rigsparti for ulovligt efter grundlovens art. 21 og beordrer partiets midler beslaglagt og dets parlamentariske repræsentation ophævet.

Under en debat i den vesttyske forbundsdag om afsløringen af den hemmelige partisangruppe oplyses det, at den amerikanske pengehjælp er blevet ydet uden U.S.A.s højkommissærs vidende.

De italiensk[illegible]resocialister, der ledes af Pietro Nenni, beslutter at opstille deres egne lister ved valgene i 1953 (i 1948 opstillede de sammen med kommunisterne).

24. Den amerikanske senator Wayne Morse udtræder af det republikanske parti, da han mener, at en republikansk valgsejr vil øge chancerne for en ny verdenskrig.

Den republikanske præsidentkandidat general Eisenhower erklærer, at han vil aflægge et personligt besøg ved Koreafronten, hvis han bliver valgt.

I en tale i FN's politiske komité giver U.S.A.s udenrigsminister Acheson U.S.S.R. skylden for udviklingen i Korea.

Det meddeles fra Indonesien, at modstandere af forsvarsministeriet har vundet kontrol over tre af den indonesiske hærs syv divisioner.

25. FN's generalforsamling indvælger Colombia, Danmark og Libanon i Sikkerhedsrådet.

Den europæiske politiske komité, der skal udarbejde forslag til en føderativ sammenslutning af Frankrig, Vesttyskland, Italien og Beneluxlandene, begynder sit arbejde.

26. Der afholdes valg til det polske parlament (Sejmen). Der er kun opstillet een liste.

Ved et møde af tidligere SS-folk i Werden angriber general Ramcke den fortsatte fængsling af „ærlige tyske soldater". Han anklager vestmagterne for at være de egentlige krigsforbrydere.

Den finske regering omdannes med øget socialdemokratisk repræsentation. Statsminister Kekkonen bliver tillige udenrigsminister.

27. Generalsekretæren for det franske socialistparti Mollet advarer mod en „lilleeuropæisk" føderation, der vil blive domineret af Tyskland.

28. I Østrig beslutter det afgåede ministerium Figl at fortsætte, efter at der er opnået enighed mellem de to regeringspartier.

29. U.S.S.R.s udenrigsminister Vishinsky afviser i FN's politiske komité uden-

rigsminister Achesons beskyldninger (se 24/10) og går ind for det polske fredsforslag (se 17/10).

Det meddeles i pressen, at de fransk-tyske forhandlinger om europæisering af Saar er brudt sammen, da Frankrig har nægtet at opgive sin møntunion med Saar og at lade protyske partier opstille ved Saars valg.

G.A.T.T.s konference i Genève beklager, at U.S.A. ikke har standset sin restriktive importpolitik (specielt m. h. t. told på mejerivarer).

I en overenskomst med den sudanesiske uafhængighedsbevægelse anerkender Ægypten sudanesernes suverænitet over Sudan, indtil selvbestemmelsesretten kan udøves, hvilket skal ske senest 31/12 1955.

Den engelske koloniminister Lyttleton ankommer til Kenya.

Der dannes en ny liberal regering i Japan. Yoshida fortsætter som premierminister og Okazaki som udenrigsminister.

30. Det meddeles fra Kenya, at der nu er arresteret ialt 3.633 personer under Mau-Mau-urolighederne.

31. Bolivia nationaliserer de tre største tinminer i landet.

Det meddeles, at der fra Storbritannien vil blive udsendt en kongelig kommission for at undersøge mulighederne for sociale og økonomiske reformer i Britisk Østafrika.

November 1952

2. Den ægyptiske premierminister Naguib overrækker Storbritanniens ambassadør et forslag til ordning af Sudans fremtid. Der foreslås en treårig overgangsperiode med blandet sudanesisk-britisk-ægyptisk styre. Regeringen skal efterhånden overgå til sudaneserne selv, og de britiske og ægyptiske tropper trækkes tilbage mindst et år, før der afholdes valg til den nationalforsamling, som skal bestemme Sudans fremtidige stilling enten som en selvstændig stat eller i union med Ægypten.
3. På det jugoslaviske kommunistpartis kongres i Zagreb retter marskal Tito angreb mod Sovjetunionen for dens forræderi mod marxismen og dens ansvar for den internationale spænding.
4. Der afholdes valg i U.S.A. Republikanernes præsidentkandidat, Dwight D. Eisenhower, får 33.0 mill. stemmer (republikansk stemmetal 1948: 22.0 mill.) og 442 valgmænd (189), demokraten Adlai Stevenson 26.6 mill. (24.1 mill.) og 89 (304). – I senatet bliver partistillingen 48 republikanere (1950: 47), 47 demokrater (49) og 1 uafhængig (0); i repræsentanternes hus 221 republikanere (199), 213 demokrater (236) og 1 uafhængig (0).
6. Under den udenrigspolitiske debat i det engelske underhus afviser udenrigsminister Eden et forslag fra arbejderpartiet om at søge afsluttet våbenstilstand i Korea i to tempi (først ildophør, så ordning af krigsfangespørgsmålet).
9. Den franske regering har meddelt NATO's sekretariat, at der ved årets udgang i overensstemmelse med Lissabonaftalerne vil være opstillet 12 franske divisioner, men at denne styrke ikke vil kunne øges i 1953 uden forøgelse af hjælpen fra U.S.A.

Den arabiske liga sender en note til Vesttyskland, hvori den protesterer mod den tysk-israelske erstatningsoverenskomst.

Israels præsident Chaim Weizmann dør, 77 år gammel.

10. FN's generalsekretær Trygve Lie meddeler, at han vil træde tilbage fra posten som FN's generalsekretær. Som årsager anfører han senatsundersøgelserne

mod amerikanere i FN's sekretariat og de kommunistiske staters vægring ved at acceptere ham som fredsmægler.

I FN's politiske komité insisterer udenrigsminister Vishinsky på hjemsendelsen af alle krigsfanger i Korea. Han gentager forslaget om en 11-magtskommission til ordning af Korea-spørgsmålet.

11. Kommunevalg i 3 vesttyske enkeltstater viser stærk tilbagegang for de kristelige demokrater (C.D.U.) og kommunisterne.
12. Den vesttyske forbundskansler Adenauer erklærer, at regeringen ikke vil anerkende de berammede valg i Saarområdet eller nogen regering, der fremgår deraf, da valgene ikke er frie og demokratiske. Han beklager premierminister Hoffmanns holdning.
13. Den kendelse af Kapstatens højesteret, der erklærede loven om parlamentshøjesteretten for ugyldig, tiltrædes af den sydafrikanske unions højesteret.
14. Sydafrikas premierminister Malan erklærer, at han vil bøje sig for højesterettens afgørelse og afvente valgene i april 1953.
15. De italienske Centrumspartier (Kristelige Demokrater, Socialdemokrater, Liberale og Republikanere) enes om at opstille fælles liste ved valgene i 1953 og at støtte regeringens valglovsforslag, efter hvilket den liste, der opnår 50 % af stemmerne, skal besætte 380 af de 590 pladser i kammeret.
16. Der foretages en omdannelse af den ungarske regering. Karoly Kiss og Erno Gerö bliver vicepremierministre, Molnar udenrigsminister.

Der afholdes valg i Grækenland. Marshal Papagos' græske samlingsparti opnår 49 % af de afgivne stemmer (1951: 35 %) og 239 mandater (1951: 115), den progressive-liberale union under Venizelos og Plastiras 37 % (41 %) og 61 mandater (132), det venstreorienterede E.D.A. 10 % (10 %) og 0 mandater (10).

17. Den indiske delegation i FN's politiske komité foreslår, at hjemsendelsen af krigsfangerne i Korea skal ske gennem en nimagtskommission og uden anvendelse af tvang.

Den kinesiske regering foretager en reorganisation af landets administrative system.

18. Den vesttyske forbundsdag afviser et regeringsforslag om at fremskynde ratifikationen af Bonn- og Parisaftalerne.
19. UNESCO beslutter med 44 stemmer mod 4 (7 stemmer ikke) at optage Spanien.

Feldmarskal Papagos danner ny regering i Grækenland med Stefanopoulis som udenrigsminister og Markezinis som finansminister. En række højtstående officerer træder tilbage.

20. FN's politiske komité afviser med 45 stemmer mod 6 (bl. a. Storbritannien og Frankrig) en sydafrikansk dagsorden, der bestrider forsamlingens kompetence til at behandle Sydafrikas racepolitik. Komitéen anmoder om nedsættelse af en undersøgelseskommission og genoptagelse af spørgsmålet i næste samling.

Den polske regering omdannes. Præsident Bierut bliver premierminister, og hans hidtidige funktioner overtages af et statsråd med Zawadski som formand.

I Tjekoslovakiet indledes en højforræderiproces mod 14 personer (bl. a. Rudolf Slansky og Clementis), der alle tidligere har haft fremtrædende stillinger i regeringen eller i det kommunistiske parti. Anklagen lyder på anslag mod statens sikkerhed, spionage og landsforræderiske forbindelser med udlandet (bl. a. med zionistiske organisationer). 11 af de anklagede er jøder.

Den italienske filosof og historiker Benedetto Croce dør.

21. Der foretages en række konfiskationer af britiske firmaers ejendom i Shanghai.
22. Vesttysklands frie demokrater afslutter deres partikongres i Ems efter at have godkendt regeringens udenrigspolitik. Til næstformand nyvælges Middelhauve, der udtaler, at han vil gøre

F.D.P. til et stort nationalt højreparti.

Der udbryder voldsomme uroligheder i Bagdad.

23. Iraqs generalstabschef Nureddin Mahmoud udnævnes til premierminister.

24. I FN's politiske komité afviser Sovjets udenrigsminister Vishinsky Indiens forslag (se 17/11), der anbefales af Acheson (U.S.A.).

Iraqs nye regering erklærer Bagdad i undtagelsestilstand for at standse de kommunistiske og antibritiske demonstrationer. En række ledende politikere arresteres, og der gives løfte om reformlovgivning og udrensning.

Udenrigsminister Sharett protesterer i det israelske parlament mod Pragprocessens antijødiske karakter.

Der foretages nogle omplaceringer i den engelske regering. Lord Salisbury bliver Lord President, Lord Woolton kansler for Lancaster og Lord Swinton Commonwealthminister.

25. FN's formynderskabskommission modtager en rapport fra den sydvestafrikanske komité, der meddeler, at det ikke er lykkedes at opnå enighed med den sydafrikanske union om Sydvestafrikas fremtidige stilling.

26. Dr. Neskovič afsættes som jugoslavisk vicepremierminister. Det erklæres, at han ønskede en mere forsonlig kurs overfor Sovjetunionen.

Den franske regering erklærer sig villig til at revidere visse af aftalerne mellem Frankrig og Saar og til at fortsætte forhandlingerne med Vesttyskland.

27. I Prag afsiges dom i den tjekoslovakiske højforræderiproces. Rudolf Slansky (tidligere vicepremierminister og generalsekretær for det kommunistiske parti), Vl. Clementis (fhv. udenrigsminister), Otto Sling, B. Geminder, L. Frejka og 6 andre dømmes til døden, mens 3 idømmes livsvarigt fængsel. Alle de anklagede har erklæret sig skyldige og nægtet at benytte deres appelret.

Commonwealthlandenes økonomiske konference åbnes i London.

29. En officiel rapport om Ungarns økonomiske stilling meddeler, at produktiviteten og arbejdernes levestandard har været stigende i 1952, selvom landbruget ikke har nået de opstillede produktionsmål.

30. Der afholdes valg til Saarområdets landdag. 93 % af vælgerne stemmer, heraf 24 % blankt. Af resten får det kristelige folkeparti 55 %, socialdemokraterne 33 % og kommunisterne 9 %.

Den tidligere tyske indenrigsminister Heinemann danner et neutralistisk parti, det altyske folkeparti.

December 1952

1. General Eisenhower meddeler en række af de udnævnelser, der vil blive foretaget, når han overtager embedet som U.S.A.s præsident 20/1 1953. Bl. a. vil John Foster Dulles overtage udenrigsministeriet.

Den vesttyske finansminister Schäffer meddeler, at budgettet for 1953–54 vil andrage 26.5 mld. DM (mod 23.2 1952–53), heraf 8 mld. til forsvaret. Forsvarsudgifterne skal efter de bestående aftaler udgøre 10 mld. DM, men ministeren regner med nedgang heri fra juli 1953.

Redaktøren af det brasilianske oppositionsblad Tribuna da Imprensa arresteres, fordi avisen har beskyldt politiet for korruption.

Den tidligere italienske premierminister Orlando dør, 92 år gammel.

Det britiske udenrigsministerium erklærer, at Østtyskland nu råder over en moderne udrustet hær på 100.000 mand (foruden 25.000 grænsegendarmer). Styrken er siden maj blevet øget med 40.000 mand.

2. Storbritanniens højkommissær i Vesttyskland, Kirkpatrick, afviser i en tale

tanken om at løslade de 106 krigsforbrydere, der endnu sidder fængslet i Werlfængselet.

3. FN's generalforsamling godkender med 54 stemmer mod 5 (Sovjetblokken) det indiske forslag til ordning af krigsfangeudvekslingen (se 17/11).

   De 11 dødsdømte kommunister hænges i Prag.

4. FN's politiske komité åbner en debat om et asiatisk-arabisk forslag, der går ud på nedsættelse af en tremagtskommission til at bistå Frankrig ved optagelsen af forhandlinger, der skal sikre Tunis' selvbestemmelsesret.

   Premierminister Churchill meddeler i underhuset, at den engelske regering vil nedskære udgifterne til forsvarsproduktionen, samt at de ikke væsentligt vil overstige bevillingerne i indeværende år.

   Den britiske højkommissær general Templer meddeler, at de øgede sikkerhedsforanstaltninger har tvunget Malayas kommunister til at indskrænke deres terroistiske virksomhed.

5. En udsendelse fra Peking radio afviser det indiske forslag til ordning af krigsfangespørgsmålet (se 17/11).

   Generalsekretæren for de tunesiske fagforeninger bliver fundet myrdet. De franske myndigheder arresterer nogle nationalister og fagforeningsfolk. Ialt 70 af de tidligere højtstående personer, som regeringen har ladet arrestere, er nu løsladt.

6. Den vesttyske forbundsdag vedtager med 216 stemmer mod 160 (socialdemokrater, kommunister m. fl.) ved anden behandling ratifikationen af Bonn- og Paristraktaterne. Det er vedtaget, at 3. behandling skal finde sted i januar, efter at forfatningsdomstolen har afgivet kendelse om, hvorvidt ratifikationen kan ske ved simpelt flertal.

   Tjekoslovakiet anmoder om tilbagetrækning af Israels gesandt i Prag, Dr. Kubovy, der beskyldes for at have søgt emigrationstilladelse for statsfjendtlige jøder.

8. Efter alvorlige uroligheder i Casablanca griber politiet ind. Ca. 500 personer arresteres, og der indføres møde- og udgangsforbud.

   Det meddeles, at den ægyptiske premierminister Nagiub støtter dannelsen af en national blok for at styrke den indre enhed og opnå rømning af kanalzonen.

   Den indiske premierminister Nehru forelægger parlamentet en økonomisk femårsplan, der skal øge nationalindtægten med 11 % 1954–55. De samlede udgifter anslås til £ 1.5 mld.

   Den socialdemokratiske kandidat Itzak Ben-Zvi vælges med støtte fra det venstresocialistiske Mapamparti til Israels anden præsident.

9. Den vesttyske forfatningsdomstol træder sammen for at besvare præsidentens forespørgsel om, hvorvidt Bonn- og Paristraktaterne kan ratificeres ved simpel flertalsafstemning. Retspræsidenten erklærer, at den samlede domstols stilling vil være bindende for de to underafdelinger (senater) i deres stillingtagen til de andragender om samme sag, der er indbragt af regeringspartierne og socialdemokratiet. Forbundskansler Adenauer erklærer, at denne bestemmelse er ultra vires.

   Den ægyptiske regering omdannes. Londonambassadøren Mahmoud Fawzi bliver udenrigsminister.

   Polen anmoder om tilbagetrækning af Israels Warzawaambassadør Kubovy, der tillige er ambassadør i Prag (se 6/12).

   Premierminister Grotewohl omtaler fødevareknapheden i Østtyskland og meddeler, at handels- og forsyningsminister Hamann samt hans statssekretær Albrecht er blevet afskediget.

10. I fransk Marokko arresteres lederne af kommunistpartiet og det nationalistiske Istiqlalparti, og begge partier erklæres ulovlige.

    Vesttysklands præsident Heuss trækker sin forespørgsel til forfatningsdomstolen tilbage (se 9/12).

    Den ægyptiske forfatning af 1923

ophæves, og der nedsættes en kommission til at udarbejde et nyt forslag.

O.E.E.C. anbefaler Storbritannien og Frankrig at mildne de importrestriktioner, der rammer andre deltagere i den europæiske betalingsunion.

11. Ved afsluttelsen af Commonwealth-landenes økonomiske konference i London udsendes et kommuniqué, hvori det bl. a. udtales, at landene vil sigte mod øget produktion af varer, som er nødvendige for hele verden (landbrugsprodukter, mineraler og maskiner) og fortsætte den inflationsbekæmpende politik. Kommuniquéet går ind for en udvidelse af verdenshandelen på multilateral basis, men udskyder ophævelsen af importrestriktioner og indførelse af fri sterlingkonvertabilitet. Et britisk forslag om at søge undtagelse fra G.A.T.T.s antipræference vedtægter afvises delvis.

Højrekredse i Kashmir iværksætter en mislykket rejsning.

Den socialdemokratiske opposition i Vesttysklands forbundsdag angriber regeringen for at have fremkaldt en forfatningskrise ved sin holdning til forfatningsdomstolen.

12. En verdensfredskongres af neutralister og kommunister åbnes i Wien.

O.E.E.C.s årsrapport godkendes af ministerrådet. Rapporten udtaler, at forringelsen af Europas økonomi skyldes dollarmangelen, der tvinger landene til at føre en restriktiv politik. Det anbefales, at U.S.A. øger sin import fra Europa, fremmer udviklingen af et trekantet handelssamkvem ved at øge investeringerne i de underudviklede lande.

FN's politiske komité afviser med 27 stemmer mod 24 det asiatisk-arabiske forslag om Tunis og vedtager et sydamerikansk forslag, der opfordrer til fortsættelse af forhandlingerne om tunesisk selvstyre.

Den franske nationalforsamlings finansudvalg afviser som utilstrækkeligt regeringens forslag til genopbygningsbudget.

Formanden for det vesttyske socialdemokrati Ollenhauer erklærer, at partiet ikke vil anerkende Bonn- og Paristraktaterne, selvom de vedtages efter nyvalg, men vil fortsætte kravet om nye forhandlinger med Vestmagterne for at opnå fuld suverænitet undtagen m. h. t. Berlin, Tysklands enhed og allierede troppestationeringer.

14. Det erfares, at den Internationale Bank har nægtet at optage forhandlinger med Persien om oljestriden uden britisk samtykke.

Kommunevalg i Norditalien viser fremgang for de kristelige demokrater.

15. NATO's rådsmøde åbnes i Paris.

16. Ved åbningen af det tjekoslovakiske kommunistiske partis kongres i Prag erklærer præsident Gottwald, at landets økonomiske vanskeligheder skyldes „Slanskybandens" aktivitet, men afviser beskyldningerne for antisemitisme. Han meddeler, at landbruget p. gr. af de dårlige produktionsresultater vil blive reorganiseret efter russisk forbillede.

Under en debat om Kenya afviser det engelske underhus arbejderpartiets forslag til dagsordenen, som går imod de kollektive straffeforanstaltninger og kræver øjeblikkelige reformer.

På en ekstraordinær partikongres godkender Vesttysklands kristelige demokrater eenstemmigt regeringens udenrigspolitik. Partiet udtaler sin forurolige over forfatningsdomstolens inddragelse i den politiske kamp.

17. Den jugoslaviske regering afbryder de diplomatiske forbindelser med Vatikanet, der anklages for at true Jugoslaviens indre sammenhold, bl. a. ved at udnævne ærkebispen af Zagreb, der efter krigen blev dømt for landsforrædderi, til kardinal.

Beyen af Tunis nægter at underskrive en række dekreter (bl. a. oprettelsen af valgte kommunale råd som foreslået i den franske reformplan af 2/8), som den franske generalresident har oversendt til ham.

I en resolution fra NATO's rådsmøde udtales det, at Frankrigs kamp i Indokina fortjener beundring og støtte.

FN's politiske komité afviser med 27 stemmer mod 25 et asiatisk-arabisk forslag om at opfordre til direkte forhandlinger mellem den franske regering og sultanen af Marokko. I stedet for vedtages et latinamerikansk forslag, der udtaler tillid til Frankrigs vilje til at fremme det marokkanske folks fundamentale friheder og opfordrer til forhandlinger.

18. Det forlyder, at Krakows katolske ærkebiskop Baziak er blevet arresteret.

Det atlantiske råd afslutter sit møde i Paris og udtaler sin tilfredshed med, at de mål, der i Lissabon blev stillet for oprustningen i 1952, er blevet nået. Det erklærer, at en sund økonomi er nødvendig for forsvaret, og at man vil lægge mere vægt på at øge styrkernes effektivitet end deres antal, hvis man ikke magter begge opgaver.

Det meddeles fra Indokina, at Viet-Minh-styrkerne siden 24/11 har mistet 6000 mand under et mislykket angreb på det franske støttepunkt Na-Sam.

Israels regering protesterer i en skarp note til Tjekoslovakiet mod anmodningen om tilbagetrækning af den israelske gesandt i Prag og mod arrestationen og afhøringen af den venstresocialistiske leder Mordechai Oren og en anden israelsk borger.

19. FN's politiske komité vedtager med 48 stemmer mod 0 en resolution, der opfordrer stormagterne til at opfylde deres forpligtelser overfor Østrig. Østblokstaterne, der anser forsamlingen for inkompetent i sagen, udebliver.

Den indiske regerings femårsplan (se 8/12) godkendes af folkets hus.

20. Beyen af Tunis modtager gennem den franske generalresident et budskab fra præsident Auriol og underskriver derefter de omstridte dekreter (se 17/12).

21. Den ægyptiske regering skærper straffene for korruption og embedsmisbrug.

22. Det amerikanske handelsministerium offentliggør en opgørelse over U.S.A.s direkte udenlandske investeringer. Den samlede sum er steget fra $ 7.8 mld. i 1943 til $ 11.8 mld. ult. 1950 og siden til mindst $ 13.8 mld. 70 % heraf er investeret på den vestlige halvkugle.

22. Kenyas guvernør træffer en række undtagelsesforanstaltninger mod Kikuyustammens medlemmer, bl. a. pålæggelse af en ekstraskat og indførelse af arbejdskort.

Premierminister Zapotocky meddeler, at Tjekoslovakiets industriproduktion i løbet af 1952 er steget med 17.8 %, men at de planlagte resultater ikke alle er blevet nået. 70 % af landets udenrigshandel foregår nu med Østeuropa, hvorfor en omordning af industriproduktionen har været nødvendig.

Den israelske regering rekonstrueres som en koalition af Mapai, Almindelige Zionister og Fremskridtspartiet. Ben Gurion fortsætter som premierminister, Moshe Sharett som udenrigsminister.

23. Den franske regering Pinay træder tilbage, da regeringspartiet M.R.P. unddrager den sin støtte i spørgsmålet om familietilskud.

FN's sikkerhedsråd vedtager med 9 stemmer mod 0 (U.S.S.R. stemmer ikke) et engelsk-amerikansk forslag, der opfordrer Indien og Pakistan til straks at optage direkte forhandlinger om Kashmir og nedskære deres væbnede styrker i området.

24. McCarran-Walther-loven træder i kraft i U.S.A. Den betyder en skærpelse af immigrationsbestemmelserne.

En korrespondent for det russiske telegrambureau Tass arresteres af det hollandske politi, sigtet for spionage.

Den kinesiske premier- og udenrigsminister Chou En-lai meddeler, at regeringen i løbet af 1953 vil lade afholde valg, træffe forberedelser til vedtagelse af forfatningen og valgloven og påbegynde den første femårsplan.

25. Sovjets premierminister Stalin udtaler som svar på spørgsmål fra New York Times' korrespondent, at han ikke anser krig mellem U.S.A. og U.S.S.R. for

uundgaaelig, og at han er villig til at mødes med general Eisenhower.

26. Tolv arabisk-asiatiske stater udtaler på en kongres i Cairo deres sympati for de marokkanske og tunesiske selvstændighedsbevægelser.

28. Det russiske kommunistpartis organ Pravda beskylder Norge for at træffe fjendtlige forholdsregler mod U.S.S.R. ved at opbygge flåde- og luftbaser i Nordnorge.

Israels udenrigsminister Sharett udtaler sin foruroligelse over meddelelser om våbenleverancer fra vestmagterne til visse arabiske stater, især Ægypten.

29. Det meddeles, at den østtyske regerings informationskontor, der ledes af Gerhard Eisler, vil blive lukket 1/1 1953.

30. Præsident Truman erklærer, at U.S.A.s direkte hjælp til Storbritannien, Frankrig og Italien vil blive fortsat, skønt disse lande har overtrådt Battle-loven ved at levere strategiske varer til Sovjetblokken.

U.S.A. skærper importbestemmelserne for visse mejeriprodukter.

Det meddeles fra vestberlinske myndigheder, at der i løbet af 1952 er ankommet 122.000 flygtninge fra Østtyskland til Vestberlin.

31. I den japanske regerings budgetforslag anslås udgifterne til £ 946 mill., heraf £ 230 mill. til forsvaret (mod 220 mill. i indeværende år).

Efter at Guy Mollet (socialist), Soustelle (R.P.F.) og Bidault (M.R.P.) har opgivet at danne fransk regering, anmoder præsident Auriol den socialradikale René Mayer om at forsøge.

General Chiang Kai-shek erklærer, at forberedelserne til et angreb mod det kinesiske fastland vil blive fuldført i 1953.

Der underskrives en ny handelsoverenskomst mellem Storbritannien og Argentina. Prisen på oksekød forhøjes med 28 %.

DANMARK

Oktober 1952

2. I en note til den danske regering hævder Sovjetunionen, at stationeringen af udenlandske tropper fra Atlantpagtlande på dansk territorium er et brud på den danske regerings forsikring i noten af 4. maj 1949 om, at Danmark ikke vil tilslutte sig en politik, der forfølger aggressive mål og er rettet mod Sovjetunionen. Der henvises også til, at Danmark ved note af 8. marts 1946 har påtaget sig forpligtelse til at administrere Bornholm uden deltagelse af fremmede tropper. Den russiske note slutter med at udtale, at gennemførelsen af hensigten at overlade krigsbaser til udenlandske bevæbnede styrker kun kan betragtes som en trusel mod Sovjetunionen og andre lande i det baltiske område, og at den danske regering må bære ansvaret for de mulige følger af en sådan politik.

4. På generalforsamlingen i Organisationen af Bladudgivere i Provinsen oplyser formanden, redaktør Chr. Brixtofte, at 10 danske provinsblade i de to sidste år er gået ind på grund af økonomiske vanskeligheder.

5. Fhv. statsminister Hans Hedtoft udtaler ved forelæggelsen af socialdemokratiets arbejdsprogram for partiets hovedbestyrelse, at regeringens økonomiske politik bringer sammenholdet om udenrigs- og forsvarspolitiken i fare.

6. I en dansk-fransk handelsaftale for perioden 1. oktober 1952–31. marts 1953 er kontingenterne for Frankrigs eksport til Danmark fastsat til 50 %, for Danmarks eksport til Frankrig til 30 % af

kontingenterne i de foregående 12 måneder. For eksporten til Frankrigs oversøiske territorier ligger kontingenterne dog på samme niveau som hidtil, og desuden er der på forskellig måde taget hensyn til de to landes særlige eksportinteresser, navnlig m. h. t. sæsonbetonede varer, for hvilke der er fastsat noget højere kontingenter.

7. Rigsdagens 104. ordentlige samling åbnes af statsminister Erik Eriksen, der udtaler, at regeringens mål i den nye samling er gennemførelsen af en ny grundlov med etkammersystem, forberedelsen af en samlet skattereform og videreførelsen af en økonomisk politik, der kan øge produktion og eksportmuligheder og derved sikre befolkningen høj og varig beskæftigelse. Til trods for bedringen i valutastillingen er det imidlertid stadig nødvendigt at føre en finans- og pengepolitik, der lægger en vis dæmper på valutaforbruget.

Folketinget genvælger det hidtidige præsidium med Gustav Pedersen (s.) som formand. I landstinget vælges fru Ingeborg Hansen (s.) til formand efter fhv. minister K. K. Steincke, der har nedlagt sit landstingsmandat.

Udenrigsminister Ole Bjørn Kraft udtaler, at det danske folk ikke vil lade sig true eller skræmme bort fra Atlantpolitiken, som det i fuld frihed og ganske frivilligt har sluttet sig til.

8. Af finansminister Thorkil Kristensens oversigt ved fremlæggelsen af finanslovforslaget for 1953–54 fremgår, at resultatet af statens drifts- og anlægsvirksomhed i 1951–52 var et overskud på ca. 320 mill. kr., der sammen med ca. 200 mill. kr. i bunden opsparing og et obligationssalg på ca. 450 mill. kr. er anvendt til dækning af udgifterne på statens lånebudget, ialt ca. 1 milliard kr., hvoraf 500 mill. kr. til afdrag på statsgælden og 400 mill. kr. til boligstøttelån. For 1952–53 anslås overskudet på drifts- og anlægsbudgettet til 100 mill. kr., hvortil kommer ca. 120 mill. kr. i bunden opsparing, medens udgifterne på lånebudgettet formentlig vil blive lidt større end i 1951–52, således at der ved salg af obligationer skal inddrages ca. 800 mill. kr., for at staten skal være pengepolitisk neutral. Den betydelige nedgang i overskudet fra 1951–52 til 1952–53 skyldes, at de samlede drifts- og anlægsudgifter vil stige fra ca. 2940 til ca. 3400 mill. kr., medens der for indtægternes vedkommende kun regnes med en stigning fra ca. 3260 til ca. 3500 mill. kr. Af udgiftsstigningen kan halvdelen henføres til forsvarets udbygning, halvdelen til pris- og lønstigningen.

For 1953–54 må i henhold til finanslovforslaget ventes en samlet udgift på drifts- og anlægsbudgettet på ca. 3750 mill. kr., medens indtægterne med uforandret skattelovgivning anslås til ca. 3600 mill. kr., således at der fremkommer et underskud på ca. 150 mill. kr. Hvad lånebudgettet angår, vil det antagelig blive af samme størrelsesorden som i de foregående to finansår, nemlig ca. 1 milliard kr.

Finansministeren gør endelig opmærksom på, at det reelle statsbudget fra 1938 til i dag er steget med 75–100 % udover, hvad stigning i folketal og priser betinger, en stigning, der først og fremmest er betinget af tilskudspolitiken i videre forstand, og fremhæver, at vi ikke blot trænger til en skattereform, men også til en udgiftsreform.

10. I spørgsmålet om landbrugets eksportorganers anmeldelsespligt til priskontrolrådet opnås enighed mellem landbrugsorganisationerne og handelsministeriet om et kompromis, hvorefter der ikke vil ske indgreb, hvor det alene drejer sig om eksportpriser, og hvor organisationerne ikke prismæssigt udnytter deres magt overfor hjemmemarkedet.

14. Indenrigsminister Aksel Møller fremsætter i folketinget forslag til en ny værnepligtslov, hvorefter sessionsmødepligten indtræder i det år, de værnepligtige fylder 18 år (hidtil 20 år).

Finanslovdebatten i folketinget indledes af H. C. Hansen, der i overens-

stemmelse med socialdemokratiets hovedbestyrelses udtalelse af 6. oktober kræver en politik, der stimulerer produktion og eksport, fremme af boligbyggeriet og nedbringelse af huslejen i de nye lejligheder til 1950-niveauet, opretholdelse af priskontrollen og skærpelse af trustlovgivningen, tillægsjord til mindre landbrug, dybtgående skattereform, social reformlovgivning, herunder først og fremmest gennemførelse af folkepensionering til afløsning af aldersrenten, demokratisering af den højere uddannelse, gennemførelse af en ny forfatning i indeværende rigsdagssamling og fortsat opbygning af forsvaret under forudsætning af en positiv beskæftigelsesfremmende politik. Elgaard (v.) og Karl Olsen (k. f.) hævder, at talen om, at den førte økonomiske politik betyder en fare for samlingen om udenrigs- og forsvarspolitiken, mangler saglig begrundelse.

Folketingets udvalg for andragender beslutter, at det ikke på nuværende tidspunkt vil gøre indstilling angående andragendet om en erstatning til fhv. minister og rigspolitichef Thune Jacobsens efterladte og en udtalelse fra rigsdagen vedrørende hans embedsførelse.

15. Under finanslovdebatten udtaler Bertel Dahlgaard sin tilfredshed med socialdemokratiets programudtalelse og opfordrer til samarbejde med det radikale venstre om at tilvejebringe de økonomiske forudsætninger for programmets gennemførelse ved en nedskæring af militærudgifterne.

Regeringen erklærer over for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, at der ikke i øjeblikket foreligger russiske ønsker om placering af nye skibsbygningsordrer her i landet, men hvis ønsker fremsættes, vil de blive mødt med al mulig velvilje, for såvidt det ikke drejer sig om strategisk vigtige skibe som tankbåde og isbrydere.

16. Justitsminister Helga Pedersen fremsætter i folketinget forslag om ændring af færdselslovens bestemmelser om indkørsel på hovedvej og om ophævelse af motorlovens hastighedsgrænser for motorkøretøjer.

Handelsminister Rytter fremsætter i folketinget forslag til lov om prisaftaler m. v. til afløsning af lov om priser m. m., der udløber den 15. november.

Handelsminister Rytter oplyser, at det vil koste ca. 65 mill. kr. at anlægge og ca. 29 mill. kr. årlig at drive en sukkerfabrik i Jylland, og at produktionsprisen vil komme til at ligge væsentligt højere end i de eksisterende sukkerfabrikker.

17. I anledning af et spørgsmål i „Nationaltidende" udsender fhv. statsminister V. Buhl en erklæring, hvori det hedder, at han ikke har grund til at nære nogen tvivl om oprigtigheden i Thune Jacobsens nationale sindelag og hans vilje til som minister under krigen at handle, således som landets tarv efter hans opfattelse krævede det.

22. Under folketingets 1. behandling af de af socialdemokratiet og kommunisterne pånyfremsatte forslag om ændring af lærlingeloven meddeler arbejds- og socialminister Poul Sørensen, at regeringen har nedsat en kommission til at behandle spørgsmålet.

23. I et møde mellem repræsentanter for regeringen, socialdemokratiet og skibsværfternes arbejdere og arbejdsgivere fremsættes fra arbejdernes side ønske om, at der til supplering af den gældende betalingsaftale med Sovjetunionen afsluttes en egentlig handelsaftale, som kan sikre passende modleverancer for eventuelle russiske ordrer til de danske værfter. Udenrigsministeren oplyser, at man allerede er i færd med at undersøge mulighederne for en handelsaftale med Sovjetunionen. På mødet foreslår arbejderrepræsentanterne endvidere, at der gennemføres en sådan ordning, at danske redere ikke kan afgive ordrer på reparationer til udlandet, forinden handelsministeriet har drøftet sagen med skibsværftsforenin-

gen og centralorganisationen af metalarbejdere.

Under finanslovdebatten i folketinget har en række ministre ordet for at svare på partiordførernes indlæg. Statsminister Erik Eriksen afviser, at der – som påstået af fhv. handelsminister J. O. Krag og Bertel Dahlgaard – skulle være grundlag for nogen utryghedsfornemmelse ved udenrigsminister Ole Bjørn Krafts ledelse af udenrigspolitikken. Udenrigsministeren selv beskæftiger sig med handelen med Østeuropa og tilbageviser „Land og Folk"s påstand om, at U.S.A. har forbudt Danmark at modtage flere bestillinger på skibe til Sovjetunionen, idet han erklærer, at der ikke har foreligget eet tilfælde, hvor Danmark har handlet efter diktat fra U.S.A.

24. Sukkerrationeringen ophæves. Samtidig stiger sukkerprisen med 20 øre pr. kg.

Justitsminister Helga Pedersen fremsætter i landstinget forslag om en ny vivisektionslov. Efter forslaget skal et medlem af dyrebeskyttelsesforeningernes bestyrelser have sæde i det tilsynsførende udvalg, der får adgang til uanmeldt at besigtige forsøgslokaler m. v.

Under finanslovsdebatten i folketinget foreslår Aksel Larsen (k.) en dagsorden, der godkender sukkerrationeringens ophævelse, men kræver adgang for private forbrugere til at købe et kvantum sukker svarende til den hidtidige ration til den hidtil gældende pris. Dagsordenen får tilslutning fra socialdemokraterne, der har stillet et tilsvarende forslag i rigsdagens vareforsyningsudvalg, men forkastes med 68 stemmer mod 57. Under debatten udtaler H. C. Hansen (s.) henvendt til Bertel Dahlgaard (r. v.), at den første forudsætning for et samarbejde mellem s. og r. v. er, at det radikale venstre tager et klart standpunkt til forsvaret.

Undervisningsministeriets kommission angående ungdomsskoler, aftenskoler, ungdommens fritidsbeskæftigelse m. v. (formand folketingsmand Julius Bomholt) afgiver betænkning. Det foreslås bl. a., at kommunerne skal have pligt til at oprette ungdomsskoler, og at unge på 14–18 år skal have ret til en ugentlig frieftermiddag uden løntab for at kunne deltage i undervisningen.

25. På FN's generalforsamling indvælges Danmark i sikkerhedsrådet for en toårig periode.

27. Handelsminister Rytter udtaler, at vi har bedre balance i vor økonomi, end vi har haft i mange år. Den nuværende valutareserve på 250 mill. kr. er imidlertid for lille; en reserve på 1500 mill. kr. vil ingenlunde være for stor. Et særligt problem frembyder de valutatilgodehavender, Danmark har oparbejdet i lande udenfor dollar- og E.P.U.-området, idet disse tilgodehavender kun har en stærkt begrænset anvendelighed. Det bliver derfor nødvendigt at underkaste eksporten til de pågældende lande en eller anden form for kontrol.

28. Det meddeles, at de amerikanske væbnede styrker har afgivet indkøbsordre på forsvarsmateriel i Danmark til et beløb af 6 mill. $.

Indenrigs- og boligminister Aksel Møller genfremsætter i folketinget forslag om ændringer i boligstøttelovgivningen vedrørende hovedstadsområdet. Forslaget, der ikke blev færdigbehandlet i forrige samling, går i hovedsagen ud på at indføre gensidighed mellem hovedstadens kommuner forsåvidt angår visse bygge- og boligproblemer.

Under folketingets 1. behandling af forslag til lov om prisaftaler m. v. fremsætter Rager (r. v.) en skarp kritik af trustkommissionens arbejdsmetoder. Handelsminister Rytter svarer, at han vil undersøge, om kommissionen på basis af det arbejde, der allerede er udført, vil være i stand til at afgive indstilling om en lovgivning på dette område.

29. Det danske mindretal i Sydslesvig beklager sig i et brev til forbundspræsident Heuss over de tyske myndigheders,

organisationers og avisers chicane mod danskheden.

Det meddeles, at udenrigsministeren har forelagt spørgsmålet om Spaniens medlemsskab af UNESCO for det udenrigspolitiske nævn, der var af den opfattelse, at Danmark burde afholde sig fra at stemme herom.

I anledning af forlydender om, at der forhandles mellem danske og tyske socialdemokrater om en ny grænseoverenskomst i lighed med Stauning-Wels overenskomsten af 1923, udtaler fhv. statsminister Hedtoft, at der ikke foreligger noget initiativ fra dansk side, og at han intet kender til, at der skulle komme noget fra tysk side.

Under folketingets behandling af en kommunistisk forespørgsel om, hvad regeringen agter at gøre for at komme arbejdsløsheden til livs, udtaler arbejds- og socialminister Poul Sørensen, at der har været brugt alt for stærke ord om arbejdsløshedens størrelse. Han henviser iøvrigt til de allerede trufne foranstaltninger, der vil kunne give betydelig beskæftigelse i vinter.

30. Udenrigsminister Ole Bjørn Kraft giver i folketinget en redegørelse for den udenrigspolitiske situation. I slutningen af sin tale meddeler udenrigsministeren, at han den 29. oktober mundtlig overfor den russiske chargé d'affaires har besvaret Sovjets note af 1. oktober angående spørgsmålet om stationering i fredstid af bevæbnede styrker fra andre Atlantpagtstater på dansk territorium. I svaret fremhæves, at den danske udenrigs- og forsvarspolitik er baseret på den danske regerings faste overbevisning om, at Atlantpagten alene tjener defensive formål, og at den danske regering ikke på nogen måde kan erkende at have misligholdt nogen forpligtelse eller gjort brud på noget tilsagn eller noget skyldigt hensyn over for Sovjetunionen. Den danske regering ønsker at opretholde en god og venskabelig forbindelse med Sovjetunionens regering til fremme af gensidigt samkvem på handelsmæssige som på andre områder og vil aldrig gå med til foranstaltninger, som med rette kan opfattes som en trusel mod Sovjetunionen eller noget andet land. I svaret henvises til, at den demokratiske danske presse enstemmigt har afvist de i erklæringen af 1. oktober fremsatte beskyldninger om Danmarks deltagelse i foranstaltninger af aggressiv karakter. Den danske regering vil aldrig tillade, at dansk territorium benyttes til at påbegynde angreb mod nogen anden stat, og den offentlige mening i Danmark, der kræver fredens bevarelse, vil vende sig herimod.

Finansudvalget tiltræder boligministerens forslag om bevilling af yderligere 40 mill. kr. til byggestøttelån, hvorved byggeprogrammet for 1952 udvides fra 16.000 til 18.000 lejligheder, og 12 mill. kr. til bygning af alderdomshjem og til andre sociale formål.

31. I en dansk-italiensk vareudvekslingsaftale for tiden 15. oktober 1952–14. okt. 1953 er der for italienske varer, som er undergivet dansk importkontrol, fastsat kontingenter til en værdi af 25.5 mill. kr. Da Italien midlertidigt har udvidet sin liberalisering til at omfatte ca. 98 % af importen, kan praktisk taget samtlige danske eksportvarer for tiden frit indføres i Italien, men for det tilfælde, at Italien skulle vende tilbage til den overfor O.E.E.C. anmeldte liberalisering af ca. 75 %, er der aftalt danske eksportkontingenter til en værdi af ca. 90 mill. kr.

Statsminister Erik Eriksen fremsætter i landstinget forslag til lov om „Nordisk Mineselskab A/S", der i 50 år får ret til at efterforske og med enkelte undtagelser udvinde alle metaller, kul, olie og mineralforekomster ved Mesters Vig i Østgrønland. Da Danmark ikke råder over den fornødne sagkundskab, indtræder to svenske og et canadisk selskab som aktionærer i „Nordisk Mineselskab", men 55 % af aktiekapitalen skal være dansk og tænkes delt lige mellem staten og private.

Begyndelseskapitalen er 15 mill. kr., men hvis det bliver besluttet at bryde malmen, må der foretages en udvidelse af kapitalen, måske til ca. 100 mill. kr.

Under den udenrigspolitiske debat i folketinget udtaler Hans Hedtoft (s.), at det er en selvfølge, at socialdemokratiet føler sig forpligtet overfor den førte udenrigspolitik, sålænge den er i overensstemmelse med de retningslinjer, der aftales med de demokratiske partier. Jørgen Jørgensen (Lejre) (r. v.) opfordrer regeringen og socialdemokratiet til at standse al videre forhandling om stationering af fremmede tropper her i landet, og Aksel Larsen (k.) foreslår en dagsorden, der udtaler, at basering eller stationering af fremmede tropper på dansk territorium vil være i strid med de forudsætninger, hvorunder Danmark tiltrådte NATO, og ikke tjener til at fremme bestræbelserne for fred og afspænding. Dagsordenen forkastes med 113 stemmer mod 8 (k. og Kjeldgaard Iversen (rf.)), medens 22 (r. v., rf. og Bodil Koch (s.)) undlader at stemme. Under debatten spørger Kjeldgaard Iversen, om politiet fører kartotek over personer, der er modstandere af regeringens udenrigspolitik. Justitsminister Helga Pedersen svarer, at der ikke foretages registrering af personer blot på grund af deres politiske overbevisning. Jørgen Jørgensen (Lejre) hævder, at regeringen ved, at forudsætningerne for den militære tjenestetids forlængelse (kaserner, befalingsmænd) ikke er tilstede. I den anledning oplyser forsvarsminister Harald Petersen, at han netop har iværksat en undersøgelse og om kort tid vil fremsætte en redegørelse for disse forhold.

November 1952

3. Detailpristallet for oktober, der ikke er lønregulerende, viser et fald på 1 point, den første nedgang siden devaluering i 1949.
4. Forsvarsminister Harald Petersen gør i folketingets finansudvalg rede for forsvarets opbygning og oplyser herunder, at den ekstraordinære bevilling på 300 mill. kr., der blev givet i 1950, nu er opbrugt, og at der af de til forsvarsplanens gennemførelse beregnede 2650 mill. kr. hidtil er anvendt ca. 500 mill. kr. til anlægsarbejder.
5. På foranledning af Johs. Christiansen (r. v.) og på grundlag af udtalelser af de tidligere ministre V. Buhl, Kjærbøl, Elgaard, Fibiger og Jørgen Jørgensen (Lejre) udtaler statsminister Erik Eriksen i folketinget, at han ikke kender til noget, der taler til ugunst for afdøde rigspolitichef og fhv. justitsminister E. Thune Jacobsen ved bedømmelsen af hans offentlige virksomhed.

I anledning af udtalelser af Johs. Christiansen (r. v.) under finanslovsdebatten udsender hjemmeværnets øverste ledelse en erklæring, hvori hævdes, at hjemmeværnet hverken har hemmelige kartoteker eller planer om at indføre sådanne.

7. Finansminister Thorkil Kristensen fremsætter i folketinget forslag om i det væsentlige uændret forlængelse af ligningsloven for 1953–54. Arbejds- og socialminister Poul Sørensen fremsætter forslag om udvidelse af den lovfæstede ferie for arbejdere, funktionærer og medhjælpere fra 2 til 3 uger og om ændringer i arbejdsløshedsforsikringsloven vedrørende brændselshjælpen til arbejdsløse. Landbrugsminister Sønderup fremsætter forslag, hvorefter der i visse tilfælde kan påbydes vaccination mod mund- og klovesyge.
11. Ungdomskommissionen udsender en afsluttende betænkning om „samfundet og ungdommen", hvori man anbefaler, at samtlige kommunalbestyrelser nedsætter rådgivende ungdomsudvalg.

Folketinget foretager 1. behandling

af det radikale forslag om at forlænge det ekstraordinære statstilskud på 6 øre pr. l til nedbringelse af mælkeprisen et halvt år til 15. maj 1952. Forslaget får tilslutning fra s. og k.

12. Ved folketingets 2. behandling af det radikale forslag om forlængelse af det ekstraordinære mælketilskud vedtages et af landbrugsministeren stillet ændringsforslag om at begrænse lovens løbetid til 2. april 1953, medens hans forslag om at nedsætte tilskudet fra 6 til 3 øre pr. l forkastes med 72 st. (s., r. v. og k.) mod 51 (v. og k. f.); 11 (rf. og den radikale Aage Fogh) undlader at stemme. Landbrugsministeren erklærer, at spørgsmålet er for lille til, at det skal udvikle sig til en storkonflikt, og ved 3. behandling vedtages forslaget med 75 stemmer (s., r. v. og k.) mod 10 (rf.), medens 51 (v., k. f. og Aage Fogh) undlader at stemme. Forslaget vedtages umiddelbart efter af landstinget.

I folketinget genfremsætter Ingvard Dahl på socialdemokratiets vegne forslag om ændring i byggestøttelovgivningen og forlængelse af rentenedsættelsen for statslån til boligbyggeriet.

Under finanslovsdebatten meddeler forsvarsminister Harald Petersen, at regeringen har besluttet, at 18 måneders tjenestetiden skal indføres gradvis i hæren begyndende fra maj 1953.

13. Under finanslovsdebatten giver justitsminister Helga Pedersen en redegørelse for arbejdet i politiets efterretningsafdeling.

Folketinget vedtager ved 3. behandling forslag til lov om prisaftaler med 109 stemmer mod 9 (rf.), medens 6 (k.) undlader at stemme. Loven skal gælde til 15. nov. 1953, og handelsminister Rytter erklærer, at det er hans hensigt at fremsætte forslag til en ny trustlov i begyndelsen af den ordinære samling 1953–54.

Den parlamentariske kommission offentliggør en redegørelse for en række supplerende afhøringer vedrørende det påståede Rostockmøde mellem daværende udenrigsminister dr. Munch og rigsføreren for SS Heinrich Himmler i marts 1940. Afhøringerne har intet nyt bragt til støtte for påstanden.

14. I København underskrives en dansk-israelsk handelsoverenskomst med bestemmelser om mestbegunstigelse. Samtidig afsluttes en 1-årig vareudvekslings- og betalingsaftale, hvorefter samhandelen i det kommende år anslås til 10–20 mill. kr. hver vej.

I landstinget vedtages forslag til lov om prisaftaler og forslag om ændring af arbejdsløshedsforsikringsloven ved tre behandlinger. Forslagene er hermed færdige fra rigsdagen.

18. Ifølge en dansk-jugoslavisk vareudvekslingsaftale vil de gensidige leverancer i tiden 1. nov. 1952–31. okt. 1953 andrage ca. 24 mill. kr. hver vej.

Folketinget behandler Tholstrups forslag om gradvis bortfald af omsætningsafgiften af motorkøretøjer, hvilket afvises af de andre partier, og sammes forslag til beslutning om frigivelse af bilimporten fra E.P.U.-landene, der forkastes med 80 stemmer mod 11 (rf.).

19. Folketingets finansudvalg tiltræder, at staten sælger sine resterende 5 mill. kr. aktier i Den danske Landmandsbank til dagskurs, dog mindst 135.

20. I rigsdagens vareforsyningsudvalg erklærer handelsminister Rytter, at han fremdeles finder det utilrådeligt at påbegynde afviklingen af deponeringsordningen, men at han er rede til at fremsætte forslag herom, hvis et flertal i udvalget fastholder ønsket om afvikling.

Der rejses anklage mod 6 søofficerer for tjenesteforsømmelse i forbindelse med eksplosionskatastrofen på Holmen.

27. Rigsdagens vareforsyningsudvalg med undtagelse af repræsentanterne for s. godkender handelsministeriets forslag om en udvidelse af liberaliseringen fra 70 til 75 %. Udvalget tiltræder ligeledes ministerens forslag om en lempelse af deponeringsordningen, således at der frigøres 50 mill. kr. inden 1. marts 1953 og 115 mill. kr. i løbet af

et år. Deponeringsordningen for ure og brillestel ophæves helt, og disse varer overføres til friliste. Endelig godkender udvalget en importplan, hvorefter der kan importeres 13–14.000 personbiler i 1953 mod 9000 i 1952.

30. FN's økonomiske Europakommission konstaterer, at Danmark og Sverige er de eneste vesteuropæiske lande, hvis handel med de østeuropæiske lande ligger på nogenlunde samme niveau som før krigen.

30. Det radikale venstres formand, Jørgen Jørgensen (Lejre), benægter, at hans parti benytter sig af den særlige politiske situation til at presse regeringen til at gå med til en lovgivning, som man ved, regeringen er imod. Regeringen kan fortsat regne med, at de radikale vil tage vidtgående hensyn for at sikre grundlovssagens gennemførelse.

December 1952

1. NATO-landenes fællesprogram for opbygningen af Vesteuropas flyvebaser og kommunikationsmidler („infrastructure") omfatter 7 flyvepladser i Danmark.

3. Folketinget foretager 1. behandling af forslag om ratifikation af Europarådets konvention af 4. nov. 1950 til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder. I tilknytning hertil fremsætter arbejds- og socialminister Poul Sørensen forslag om ophævelse af forsorgslovens bestemmelser om adgang til tvangsanbringelse af visse personer. Ministeren fremsætter desuden forslag om en særlig ydelse til alders- og invaliderentemodtagere, og finansminister Thorkil Kristensen fremsætter forslag om ændringer i tjenestemandsloven, hvorved der bl. a. åbnes adgang til genbeskæftigelse af tjenestemænd, der er dømt af den ekstraordinære tjenestemandsdomstol.

4. Ved folketingets 2. behandling af forslag til ligningslov for 1953–54 vedtages det at forhøje lønmodtagerfradraget fra 300 til 400 kr. og at give skatterådene adgang til at indrømme nyetablerede et særligt fradrag på indtil 3000 kr.

6. Forsvarsminister Harald Petersen udtaler, at det kan forudses, at afviklingen af de militære anlægs- og byggearbejder vil komme til at strække sig udover 1. juli 1954.

10. I et samråd med folketingets finansudvalg oplyser forsvarsminister Harald Petersen, at gennemførelsen af de nye militære bygge- og anlægsarbejder, der er en følge af indførelsen af 18 måneders tjenestetid, efter de planer, hærledelsen har udarbejdet, vil koste 210 mill. kr. Ministeren tager dog forbehold overfor hærledelsens planer om at erhverve 3200 ha til militære øvelsespladser.

Landstinget vedtager forslag til ligningslov for 1953–54, der hermed er færdigt fra rigsdagen.

Landstingets finansudvalg tiltræder handelsministerens forslag om, at staten afhænder sine resterende 5 mill. kr. aktier i Den danske Landmandsbank til en kurs af ikke under 135. De socialdemokratiske medlemmer stemmer imod.

11. Med hjemmel i boligstøttelovgivningen påbegynder staten gennem Nationalbanken emissionen af et lån med 45-årig løbetid og 4½ %'s forrentning.

Den socialdemokratiske rigsdagsgruppe offentliggør et boligprogram, hvori man bl. a. kræver, at der i løbet af de kommende 2 år igangsættes mindst 12.000 lejligheder udover det „normale" byggeri.

Folketinget vedtager ved 3. behandling forslag om at forlænge udbyttebegrænsningsloven for et år med 98 stemmer mod 10 (rf.), medens 6 k. undlader

at stemme. Ved 1. behandling af det fra landstinget oversendte forslag om udlån til statshusmandsbrug forkastes en af kommunisterne foreslået dagsorden, der opfordrer regeringen til at udarbejde en ny vidtgående statshusmandslov, med alle stemmer mod kommunisternes.

12. Inden rigsdagen tager juleferie, færdigbehandler folketinget forslagene om udlån til statshusmandsbrug og oprettelse af Nordisk Mineselskab, der vedtages med 90 stemmer mod 5 (k.). Landstinget færdigbehandler forslagene om vaccination mod mund- og klovesyge, udbyttebegrænsning og en særlig ydelse til alders- og invaliderentemodtagere. Alle disse forslag er hermed færdige fra rigsdagen.

15. Ved åbningen af Atlantrådets møde i Paris udtaler formanden, udenrigsminister Ole Bjørn Kraft, at Atlantlandene nærmer sig det stadium, hvor de kan føle sig nogenlunde sikre mod angreb udefra, men at dette ikke kan svække deres beslutning om fortsat at udbygge deres sikkerhed.

17. I Atlantrådet stemmer udenrigsminister Ole Bjørn Kraft for en resolution, der udtaler, at Frankrigs modstand i Indokina fortjener anerkendelse og støtte fra NATO-landenes regeringer.

18. Forfatningskommissionens redaktionsudvalg afslutter gennemgangen af udkastet til grundlovsforslaget. Kommissionens formand, statsminister Erik Eriksen, udtaler, at der på grundlag af indstillingerne fra underudvalgene er nået forståelse på næsten alle væsentlige punkter. Man er dog ikke nået til fuld enighed om folkeafstemningsspørgsmålet. Samtlige partiers repræsentanter har forbeholdt sig at forelægge grundlovsudkastet som helhed til overvejelse i partierne, inden den endelige beslutning tages. I forbindelse med forhandlingerne i partierne vil der blive taget endelig stilling til spørgsmålet om ændringer i tronfølgen, og redaktionsudvalget vil umiddelbart efter nytår holde et afsluttende møde.

I en henvendelse til partigrupperne spørger formanden for den kommunistiske gruppe, Aksel Larsen, om man vil godkende, at den danske repræsentant i Atlantrådet har stemt for udtalelsen om krigen i Indokina.

20. En dansk-tysk handelsaftale for 1953 forudser en vareudveksling i begge retninger til et beløb af ca. 2 milliarder kr. Der er tilvejebragt muligheder for øget afsætning af danske varer i Vesttyskland, bl. a. er der aftalt større kontingenter for kvæg og ost, men kravet om sænkning af de tyske toldsatser er ikke blevet imødekommet.

21. Det meddeles, at den samlede eksport af danske mejeriprodukter til den amerikanske hær i Tyskland hidtil har beløbet sig til ca. 212 mill. kr., der er betalt i dollars.

22. Formanden for den radikale rigsdagsgruppe, Jørgen Jørgensen (Lejre), udtaler sin overraskelse over, at udenrigsminister Ole Bjørn Kraft i Atlantrådet har stemt for resolutionen om støtte til Frankrig i dets kamp i Indokina, og kræver, at udenrigsministeren snarest orienterer rigsdagen. Udenrigsminister Ole Bjørn Kraft udtaler, at resolutionen hverken udvider Atlantpagtens område eller pålægger medlemmerne nogen ny forpligtelse.

28. Dronning Alexandrine afgår ved døden, 73 år gammel.